

عنوان: ارزشیابی مداخله آموزشی مبتنی بر مدل اعتقاد بهداشتی بر رفتار غربالگری سرطان کولورکتال

زمینه و هدف: سرطان کولورکتال از شایع‌ترین سرطان‌های دستگاه گوارش می‌باشد؛ لذا مطالعه حاضر با هدف تعیین تأثیر مداخله آموزشی بر اساس مدل اعتقاد بهداشتی بر رفتار غربالگری سرطان کولورکتال با تست خون مخفی در مدفوع شهرستان خوسف انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه بصورت مداخله‌ای شاهد دار تصادفی شده در سال ۱۳۹۸-۱۳۹۹ با مشارکت ۱۲۰ نفر از افراد ۵۰ تا ۷۰ سال شهرستان خوسف انجام شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه استاندارد غربالگری سرطان کولورکتال بود. ابتدا افراد در دو گروه مداخله و کنترل قرار گرفتند، سپس مداخله آموزشی مبتنی بر مدل اعتقاد بهداشتی در ۸ جلسه آموزشی در گروه مداخله اجرا شد. قبل، بلافاصله و ۳ ماه پس از مداخله اطلاعات دو گروه جمع‌آوری و با استفاده از نرم‌افزار آماری spss (نسخه ۱۹) و آزمونهای آماری t-test مستقل، آنالیز واریانس تکرار شونده و آزمون مک‌نمار، کای اسکویرو آزمون دقیق فیشر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. میزان P کمتر از ۰/۰۵ معنی دار در نظر گرفته شد.

نتایج: بر اساس نتایج مطالعه حاضر اختلاف آماری معناداری در میانگین نمره حساسیت درک شده، شدت درک شده، موانع درک شده و آگاهی قبل از مطالعه در گروه مداخله و کنترل مشاهده نشد. اما در گروه مداخله، تفاوت آماری معناداری در میانگین نمره سازه‌های آگاهی، حساسیت درک شده، شدت درک شده، موانع و منافع درک شده و خودکارآمدی درک شده بلافاصله و سه ماه بعد از مداخله آموزشی مشاهده شد. که در گروه کنترل نیز معنی دار بود. اما میانگین نمره سازه‌های مدل اعتقاد بهداشتی و آگاهی در گروه مداخله افزایش بیشتری را نسبت به گروه کنترل نشان می‌دهد.

نتیجه‌گیری: نتایج این پژوهش نشان داد که با آموزش بر اساس سازه‌های مدل اعتقاد بهداشتی و انجام اقداماتی جهت کاهش موانع درک شده و همچنین افزایش آگاهی، حساسیت درک شده، شدت درک شده، منافع درک شده، خودکارآمدی درک شده می‌توان میزان مشارکت در غربالگری سرطان کولورکتال با انجام تست خون مخفی در مدفوع را به نحو چشم‌گیری افزایش داد.

کلمات کلیدی: سرطان کولورکتال، مدل اعتقاد بهداشتی، برنامه‌های غربالگری